

STUDIJA SLUČAJA: U IZBORNOJ GODINI DUPLIRAN IZNOS ZA ISPLATU RADNIČKIH OTPREMNINA

I: UVOD: U izbornoj 2016. godini¹ Fond rada će isplatiti šest miliona eura za radničke otpremnine, što je dva i po puta više nego što je isplaćeno u prethodnoj godini koja je bila neizborna. Radničke otpremnine u iznosu od nepunih dvije hiljade eura² isplaćuju se radnicima čija su preduzeća prestala da rade do 2009. godine, a tada je procijenjeno da oko 21 hiljada radnika ima pravo na tu vrstu naknade. Afera Snimak³ je otkrila da su isplate radničkih otpremnina jedan od značajnih mehanizama koje je vladajuća partija koristila u izbornim ciklusima kako bi uticala na opredjeljenje birača.

II: ZA OTPREMNINE BUDŽETOM ZA 2016. GODINU OPREDIJELJENO 3,3 MILIONA EURA: Budžetom Crne Gore za 2016. godinu⁴ za isplatu radničkih otpremnina planiran je iznos od 3,3 miliona eura.

Inače, Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2016. godinu⁵ bila je predviđena isplata 2,3 miliona za radničke otpremnine, ali je ukupna suma tokom usvajanja Zakona o budžetu u Skupštini Crne Gore uvećana za milion eura i to zahvaljujući amandmanu koji su podnijeli poslanici vladajuće Demokratske partije socijalista.⁶

U 2015. godini, koja je bila neizborna godina, za isplatu radničkih otpremnina je Zakonom o budžetu Crne Gore za tu godinu⁷ bilo opredijeljeno 2,3 miliona eura.

III: REBALANS BUDŽETA OPOZICIONOG MINISTRA NIJE PLANIRAO UVEĆANJE IZDATAKA ZA RADNIČKE OTPREMNINE U IZBORNOJ GODINI: Krajem maja 2016. godine izabrana je Vlada izbornog povjerenja sa ciljem da pripremi slobodne parlamentarne izbore⁸, a shodno Zakonu o primjeni sporazuma o stvaranju uslova za slobodne i fer izbore mjesto ministra finansija pripalo je opozicionom kandidatu iz Socijaldemokratske partije.

Početkom jula 2016. godine Ministarstvo finansija, kojim je rukovodio opozicioni kandidat, pripremiло je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2016. godinu,⁹ sa ciljem da se obezbijede redovne isplate za bruto zarade, penzije i socijalna davanja, jer je utvrđeno da nedostaju potrebna sredstva. Ovaj Nacrt zakona je dostavljen na usvajanje Komisiji za ekonomsku politiku i finansijski sistem Vlade Crne Gore, koja je potom trebalo da je dostavi Vladi na usvajanje, ali to nikada nije učinjeno.

Prema podacima iz Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2016. godinu, koji je u posjedu MANS-a, isplata radničkih otpremnina kod Fonda rada ostala je na nivou od 3,3 miliona eura, koliko je i bilo opredijeljeno Zakonom o budžetu.

¹ Parlamentarni izbori u Crnoj Gori održani su 16. oktobra 2016. godine

² Tačan iznos je 1.926 eura

³ Afera „Snimak“ pokrenuta je početkom 2013. godine i odnosi se na transkripte razgovora sa sjednica najviših partijskih organa vladajuće DPS koje su održane uoči vanrednih parlamentarnih izbora 2012. godine; najviši funkcioneri DPS-a tada su razotkrili neke od mehanizama koje vladajuća partija koristi u predizbornim periodima, poput isplate socijale, radničkih otpremnina, kredita ili zapošljavanja

⁴ Zakon o budžetu Crne Gore za 2016. godinu, Službeni list Crne Gore broj 79/15; link:

<http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag={8AF90021-7610-4C09-89EC-7C232F5177C1}>

⁵ Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2016. godinu; link: <http://www.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/971/1022-6539-33-15-5.PDF>

⁶ Link: <http://www.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/971/1022-6721-33-15-5-30.PDF>

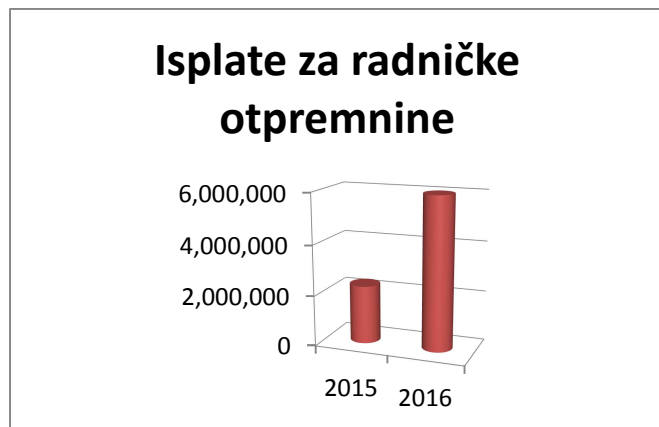
⁷ Zakon o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, Službeni list Crne Gore broj 59/14; link:

<http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag={D7C0D146-D625-4317-8B50-A018AD08AD04}>

⁸ Link: <http://www.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1076/1129-7289-23-3-16-1.pdf>

⁹ Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2016. godinu, broj 03-10729/1 od dana 04. jula 2016. godine

IV: NOVIM REBALANSOM BUDŽETA SUMA ZA RADNIČKE OTPREMNINE UVEĆANA SA 3,3 MILIONA NA ŠEST MILIONA: Tek nakon održavanja parlamentarnih izbora, Vlada Crne Gore uputila je Skupštini Crne Gore Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu za 2016. godinu.¹⁰ Predlog je pripremio kabinet potpredsjednika Vlade za ekonomski sistem, a pošto je postalo izvjesno da će novu Vladu formirati Demokratska partija socijalista sa manjinskim partijama.

Grafik 1: U izbornoj godini duplo veće isplate

Prema predloženim izmjenama Zakona o budžetu, koji je Skupština Crne Gore usvojila krajem novembra 2016. godine,¹¹ suma za isplatu radničkih otpremnina je uvećana sa 3,3 miliona eura na čak šest miliona, koliko će ukupno biti isplaćeno do kraja godine.

Kada se ta suma uporedi sa 2015. kao neizbornom godinom, u kojoj je isplaćeno 2,3 miliona eura, proizilazi da je u izbornoj godini za čak dva i po puta uvećan ukupan iznos za radničke otpremnine.

V: I U IZBORNOJ 2014. GODINI BILO VIŠE NOVCA ZA RADNIČKE OTPREMNINE: Raniji podaci za 2014. godinu, u kojoj su održani lokalni izbori u većini crnogorskih opština,¹² pokazuju da je za isplatu radničkih otpremnina bila projektovana značajna suma u iznosu od 4,3 miliona eura, a većina tog novca je isplaćena neposredno prije održavanja samih izbora.¹³

Autor: Istraživački centar MANS
Podgorica, novembar 2016. godine

¹⁰ Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore; link: <http://www.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/3/1276-8323-33-16-5.pdf>

¹¹ Skupština Crne Gore je Zakon o izmjenama Zakona o budžetu donijela na sjednici održanoj dana 25. novembra 2016. godine; link: <http://www.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/3/1276-8356-.pdf>

¹² Lokalni izbori održani su 25. maja 2014. godine

¹³ Više informacija u publikaciji Nevladine organizacije MANS pod nazivom „Lokalni izbori 2014: Sprovođenje Zakona o finansiranju političkih partija“; link: <http://www.mans.co.me/wp-content/uploads/mans/publikacije/sprovođenjeizbornihzakona/SprovođenjeizbornihZakona.pdf>